

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Акімова О.М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Сучасний освітній простір, обумовлений реформуванням системи освіти на всіх її ланках вимагає перегляд вимог до фахової підготовки спеціалістів. Реалізація принципів гуманізації освіти у галузі підготовки педагогічних кадрів, на сучасному етапі розвитку вищої освіти України, спрямовується на вдосконалення підготовки майбутніх учителів. Різні аспекти професійної підготовки вчителя висвітлено у наукових дослідженнях О. Бабакіної, О. Маляренко, Г. Пономарьової, Л. Тимчук, Ф.Халілової, Л. Хомич [1].

В Україні приділяється значена увага проблемам втілення засад інклюзивної освіти в життя. Так науковці А. Колупаєва, В. Синьов, В. Боднар, К. Островська та інші висвітлюють в своїх працях загальні тенденції розвитку інклюзивної освіти; шляхи реформування загальноосвітньої школи в інклюзивну розглядали вчені С. Єфімова, Ю. Найда,; прийоми роботи вчителів в інклюзивному класі висвітлювали О. Таранченко Е. Данілавичюте; теоретичні засади педагогічної деонтології М. Васильєва та інші. Проте аналіз праць засвідчив недостатню вивченість проблеми в аспекті підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному освітньому просторі [3].

Протягом останнього десятиліття вітчизняні науковці приділяли увагу інклюзивній освіті: В. Боднар, А. Колупаєва, Т. Євтухова, В. Ляшенко, І. Іванова, О. Столяренко, А. Шевчук, які розкривають проблеми залучення дітей з особливими потребами до навчання та виховання в загальноосвітніх навчальних закладах, їх реабілітації та соціалізації в суспільстві.

Ми погоджуємось з вченою А. Колупаєвою, яка зазначає про відмінність понять «інклюзія» та «інтеграція» за своїм концептуальним підходом. Зокрема в документі «Міжнародні консультації з питань навчання дітей з особливими освітніми потребами» вказується на те, що інтеграція визначається як зусилля, спрямовані на введення дітей у регулярний освітній простір [4].

Сучасна підготовка вчителя початкових класів спрямована на опанування змісту та органічним поєднанням в психолого-педагогічну систему здобутих знань, умінь і навичок студентів з усіх циклів під час аудиторної та позааудиторної навчальної та різних видів самостійної роботи, а саме [5]:

- гуманітарних та соціально – економічних дисциплін;
- природничо-наукових (фундаментальних) дисциплін;
- цикл загально – професійних дисциплін;
- цикл професійно – орієнтованих дисциплін;
- дисципліни вільного вибору студентів.

Зазначимо, що зміни сучасної освітньої політики в галузі освіти дітей з особливими потребами не в повній мірі відображені в підготовці майбутніх учителів початкової школи, проте саме вчителя початкової школи, поруч з асистентом вчителя, соціальним педагогом та психологом, мають забезпечити впровадження засад інклюзивної освіти на високому рівні.

Ми погоджуємось з думкою науковця М. Васильєвої, яка зазначає, що оскільки зміст професійної підготовки педагога визначається потребами соціального розвитку суспільства, то відбувається постійний процес творчого пошуку шляхів і технологій перебудови її на основі сучасних педагогічних можливостей, підготовки до роботи в інклюзивному освітньому просторі [2].

Отже, «інклюзію» освіти розуміємо як політику та процес, яка дає змогу всім дітям брати участь у всіх державних програмах, тому особливим аспектом виступає проблема підготовка до здійснення професійної діяльності на засадах інклюзивної освіти не лише під час підготовки соціальних педагогів та психологів, а і вчителів початкової школи, які є невід'ємною ланкою системи освіти України [6].

На нашу думку, загальна підготовка майбутніх учителів початкової школи, які мають в подальшому працювати в інклюзивному освітньому просторі, має передбачати розв'язання таких завдань:

- опанування загальних підходів до неповносправності;
- формування умінь та навиків роботи з дітьми з особливими потребами;
- вироблення техніки та навиків асистування, переміщення, розвитку побутових вмінь у дітей;
- опанування практичних та організаційних аспектів роботи соціального педагога в класі залучення;
- опанування форм та видів роботи з батьками учнів з особливими потребами.

Зазначимо, що зміни сучасної освітньої політики в галузі освіти дітей з особливими потребами не в повній мірі відображені в підготовці майбутніх учителів початкової школи, проте саме вчителя початкової школи, поруч з асистентом вчителя, соціальним педагогом та психологом, мають забезпечити впровадження засад інклюзивної освіти на високому рівні.

Отже, під час підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному освітньому просторі необхідно звернути увагу на наступні аспекти:

- професійна поведінка вчителя початкової школи;
- характеристика морально-етичних норм вчинків вчителя;
- роль вчителя початкової школи у реалізації прав і свобод дітей з особливими потребами;
- особливості морально – етичної поведінки вчителя в різних педагогічних ситуаціях інклюзивного середовища.

Складна система підготовки майбутніх учителів початкової школи повинна стати визначальним кроком в реалізації процесу інклюзії, підтверджуючи вислів: «Якщо професія стає способом життя, то ремесло перетворюється на мистецтво».

Отже, підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному освітньому просторі в подальшому може виступати основою успішного навчання дітей України з різними потребами та особливостями.

Список використаних джерел:

1. Акімова О. М. Педагогічні умови організації позааудиторної самостійної роботи майбутніх учителів початкових класів: дис. канд.: 13.00.04 / Акімова Олена Михайлівна – Харків, 2013. – 225 с.
2. Васильєва М. П. Теорія педагогічної деонтології / М. П. Васильєва – Х.: Нове слово, 2003. – 216 с.
3. Колупаєва А. А. Основи інклюзивної освіти / А. А. Колупаєва Навчально-методичний посібник. – К: А.С.К., 2012. – 308 с.
4. Колупаєва А. А. До проблеми понятійно-термінологічних визначень у сучасній спеціальній педагогіці / А. А. Колупаєва Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Наук.-метод. зб. Випуск 8. – К., 2006. – С. 105-109.
5. Хомич Л. О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів / Л. О. Хомич. – К.: Магістр-S, 1998. – 200 с.
6. Інклюзивна освіта в контексті реалій сьогодення Алла Колупаєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovyanochka.at.ua>

Бузян Я.А.

концертмейстер,

*Кіровоградський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка*

ПОШУКИ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ПІДХОДІВ ДО НАВЧАННЯ У ГАЛУЗІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МИСТЕЦЬКОГО СПРЯМУВАННЯ

З розвитком професійної освіти сучасне мистецтво стає невід'ємною складовою культурологічного простору. Творча робота митців завжди свідомо об'єднувала музичну сучасність та педагогічну спадщину минулого, але стрімкі тенденції розвитку культури все більше спонукають науковців досліджувати альтернативні підходи до навчання й виховання. Спостереження за поступовою зміною відношення студентів до вивчення індивідуальних музичних дисциплін – коли на перший план виходить вдосконалення художнього образу, формує впевненість у вірному розвитку професійної музичної освіти основними факторами якої є естетичність, зрозумілість та доцільність.

Досліджуючи питання ефективності навчально-методичної структури ВНЗ науковець М. Каган наголошував на тому, що основні елементи теорії та методики навчання мають поліфункціональні можливості. Вони вагомо впливають на природу естетичного розвитку творчої особистості формуючи у студентів цілу низку фахових навичок та спонукаючи їх до свідомого навчання. На думку Г.М. Падалки можна узагальнити основні принципи розвитку мистецької професійної освіти таким чином:

- цілісність (свідоме сприйняття музичного та теоретичного матеріалу);
- художньо-естетична спрямованість (якість виконання творчої роботи);